

Asia: VN/14214/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne lääkkeiden hintasääntelyyn ja lääketaksaan liittyvistä muutosehdotuksista.

Pirkanmaan hyvinvointialue näkee reseptilääkkeiden lääketaksan ehdotetun leikkauksen kuluttajaa ja veronmaksajaa hyödyttävänä. Lääkehoidon kuluttajakustannusten lasku, voisi parantaa lääkehoitojen toteutumista, koska taloudellisten syiden vuoksi, asiakkaat saattavat jättää hakematta heille määrätyn lääkityksen. Ehdotettu muutos kuitenkin kohdistuisi apteekkien katteen osuuteen reseptilääkkeistä, ja voi johtaa negatiiviseen vaikutukseen apteekkiverkostoon ja apteekkipalveluihin, ja pahimmillaan vaikeuttaa lääkkeiden saatavuutta.

Huomionne apteekkiveroon liittyvistä muutosehdotuksista.

Ehdotus apteekkiveron poistamisesta muilta kuin lääkkeitä on kannatettava.

Huomionne rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan liittyvistä ehdotuksista.

Lääkelaissa määriteltäisiin rajattu itsehoitolääkevalikoima, joka muodostuisi sellaisista lääkeryhmistä, joihin liittyvien riskien arvioidaan olevan vähäisiä ja joilla lääkehoito arvioidaan voitavan toteuttaa turvallisesti ilman lääkeneuvontaa. Arviointi vähäriskisyydestä perustuu siihen, että useita valikoimaan kuuluvia lääkevalmisteita vastaavia valmisteita on ravintolisinä tai lääkinnällisinä laitteina jo myynnissä apteekkien ulkopuolella. Lisäksi valikoimaan kuuluvat lääkkeet on arvioitu vähäriskisiksi suhteessa niistä aiheutuviin mahdollisiin lääkehaittoihin ja mahdollisiin yhteisvaikutuksiin muiden yhtä aikaa käytettyjen lääkkeiden kanssa. Ehdotukset ovat perusteltuja ja huolella pohdittuja.

Huomionne itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennukseen liittyvistä ehdotuksista.

Itsehoitomyyntivalmisteiden myyntikanavan laajentaminen voi parantaa niiden saatavuutta, erityisesti pienemmillä paikkakunnilla ja apteekkien aukioloaikojen ulkopuolella. Itsehoitolääkkeiden valikoima koostuu lääkevalmisteista, joiden käyttö on tunnettua ja riskiprofiili pieni. Itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntihintaisen myynnin osuus oli vuonna 2023 404 miljoonaa, kun

samananikaan lääkkeiden kokonaismyynti oli suomessa 3 864 miljoonaa euroa. Näin ollen itsehoitovalmisteet muodostavat pienen osan lääkemyynnistä.

Itsehoitolääkkeiden myynnin laajentaminen voi kuitenkin lisätä riskiä lääkkeiden tarpeettomaan käyttöön. Lääkeneuvonnan mahdollisuuden puuttuminen lisää riskiä virheelliseen lääkevalintaan, ja voi pahimmillaan viivästyttää hoitoon hakeutumista. On tärkeää arvioida huolellisesti vaikutukset lääkehoitoon ja lääkitysturvallisuuteen. Mahdolliset vaikutukset apteekkiverkostoon on myös syytä ottaa huomioon.

Huomionne itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupiin liittyvistä ehdotuksista.

Lääkelaissa säädettäisiin itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntiluvasta, joka oikeuttaisi toimipistekohtaisesti sellaisten itsehoitolääkkeiden myyntiin, joille olisi haettu myyntikanavan laajennus. Laissa säädettäisiin lupaedellytyksistä, lupahakemuksesta, ilmoituksista, luvan voimassaolosta, luvanhaltijalle asetettavista vaatimuksista ja vastuuhenkilön tehtävistä sekä seuraamuksista. Näillä säädöksillä varmistetaan myyntipisteen asianmukaisuus ja valvonta mikä on tärkeää.

Huomionne lääkeasetukseen sisältyvistä ehdotuksista.

-

Huomionne lääkemääräyksestä poikkeavaan lääkkeiden toimittamiseen tai lääkemääräysten ilmeisten virheiden korjaamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Kannatamme esityksen ehdotusta antaa apteekille oikeus poiketa lääkemääräyksestä ja korjata lääkemääräyksessä oleva ilmeinen virhe mm. saatavuushäiriötilanteissa. Ehdotuksen avulla apteekkien henkilöstön osaamista pystyttäisiin hyödyntämään entistä enemmän. Kun farmaseutti tai proviisori voisi jatkossa vaihtaa joustavammin lääkkeen vastaavaan lääkkeeseen saatavuushäiriötilanteissa edistäisi se lääkkeiden saatavuuden ja asiakkaiden lääkehoidon jatkuvuuden nykyistä parempaa turvaamista sekä vähentäisi apteekkien tarvetta ottaa yhteyttä lääkkeen määrääjään.

Huomionne lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen kohdentamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Palautusmaksut kohdentuvat nykyisin sairaanhoitovakuutuksen maksuosuuksien suhteessa valtiolle ja vakuutetuille eli palkansaajille, etuudensaajille ja eläkeläisille. Muutos toisi lisäkustannuksia nykyisille vakuutetuille ja heikentäisi näin kansalaisten taloudellista tilannetta.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden perusteluista.

-

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden vaikutusten arvioinnista.

-

Huomionne muista esityksessä olevista ehdotuksista.

-

Vapaamuotoiset lausumat hallituksen esityksen luonnoksesta.

-

Lähteenmäki Riikka

Pirkanmaan hyvinvointialue - sosiaali- ja terveysjohtaja Taru Kuosmanen